

The background image is a photograph of a coastal landscape. On the right side, a vertical wooden post, possibly a marker or part of a fence, is visible. The landscape beyond the post shows a wide, flat area of water or mudflats, likely a Wadden Sea, under a clear blue sky. The horizon is low, and the water reflects the light. The overall scene is serene and natural.

Samenwerkingsverband De Waddeneilanden

**Jaarverslag en rekening
2024**

Resultaten 2024

	Begroot		Werkelijk	
Personeel	€ 623.000		€ 548.691	
				
Regiodeal	€ 850.000		€ 621.346	
				
Huisvesting	€ 44.500		€ 15.696	
				
Financiële administratie	€ 23.000		€ 32.201	
				
Organisatie	€ 77.000		€ 80.020	
				
Governance Wadden	€ 68.400		€ 68.965	
				
Onvoorzien	€ 10.000		€ 4.530	
				
	-----	-----	-----	-----
Totaal:	€ 845.900	€ 850.000	€ 750.103	€ 621.346

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Managementsamenvatting	4
Inhoudelijke verantwoording	5
1. Brede Welvaart	5
1.1 Regio Deal	
1.2 Bereikbaarheid	
1.3 Wonen	
1.4 Fysieke Leefomgeving	
2. Kustveiligheid en Water	6
3. Waddenzeezaken	7
4. Trilaterale samenwerking	8
5. Belangbehartiging en public affairs	9
6. Bedrijfsvoering	11
7. Ondersteunende processen	12
7.1 Beleidscoördinatie	
7.2 Beleidsontwikkelingen	
7.3 Kennisuitwisseling	
7.4 Communicatie	
7.5 Organisatie	
Paragrafen	14
1. Treasury	
2. Risicoparagraaf	
3. Wet open overheid	
Balans per 31 december 2024	17
Toelichting op de balans	
Staat van baten en lasten 2024	20
1. Bijdragen per eiland	
2. Toelichting op de realisatie	
Rechtmatigheidsverantwoording	23
Controleverklaring 2024	
Bijlage	24
1. Wet normering topinkomens	
2. Samenstelling besturen	

Voorwoord

Hierbij treft u het financieel en inhoudelijk jaarverslag 2024 aan van GR Samenwerkingsverband De Waddeneilanden (hierna Samenwerkingsverband). We kunnen hier met tevredenheid op terugkijken.

De inhoudelijke verantwoording geeft u een beeld van hetgeen we hebben ingezet en bereikt in het afgelopen jaar.

Onze missie daarbij is : ‘het versterken van de bestuurskracht van de afzonderlijke gemeenten door onomkeerbare, niet vrijblijvende en doelgerichte samenwerking met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid’.

Samenwerken gedijt het beste bij elkaar zien (ontmoeten), oog hebben voor elkaars belangen en het gesprek daarover voeren. En dan uiteraard in actie komen.

Los van de maandelijkse Directieraad, Dagelijks Bestuur vergaderingen en de Algemeen Bestuur vergaderingen drie keer per jaar, hebben we ook ontmoetingen georganiseerd tijdens de Raads-driedaagse in november, het ontvangen van de delegaties van Bonaire, Sint Eustatius en Saba (juni) samen met de provincies en het ministerie van BZK. Daarnaast hebben we geconstateerd dat er behoefte is aan portefeuillehouders overleggen, bijvoorbeeld op het gebied van het fysieke domein en welzijn en gezondheid. Er is een werkgroep geformeerd om deze ontwikkeling te evalueren en te kijken naar de toekomst. Tot slot hebben in november na jaren van afwezigheid weer een hele mooie en geslaagde dag voor alle eilandmedewerkers mogen organiseren.

Ook is het mooi om te vermelden in dit voorwoord dat onze Gemeenschappelijke Regeling op basis van een wetswijziging is aangepast in 2024 met instemming van alle gemeenteraden.

De eensgezindheid en de wil om samen zaken op te lossen is groot. En dat is iets om trots op te zijn.

Kees Praamstra, secretaris-directeur

Managementsamenvatting

Uit de cijfers op pagina 20 blijkt dat het jaar 2024 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 135.597,- voor de GR en € 228.654,- voor Regio Deal De Waddeneilanden.

Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door lagere personeelslasten en het schatkistbankieren. Afgelopen jaar zijn er nauwelijks kosten gemaakt voor opleiding en training en is extern communicatieadvies niet gebruikt. Daarnaast is in 2024 het zogenaamde schatkistbankieren ingericht. hiermee is een niet begroot bedrag van € 39.800 aan rente gerealiseerd.

Ook de huisvestingskosten zijn lager omdat we een bijdrage krijgen uit de VATkosten van de Regio Deal en Streekkantoor Waddeneilanden. Bij de VATkosten van de Regio Deal is het nog niet inzetten van de projectleiderspool vooral de oorzaak van dit resultaat.

Verrekening van het exploitatieresultaat met de deelnemende gemeenten vindt normaliter naar rato van de gebruikelijke verdeelsleutel plaats na vaststelling van de rekening (artikel 46 van de GR). Het Algemeen Bestuur kan echter besluiten tot vorming van een fonds (algemene en/of bestemmingen reserve), waarin rekeningoverschotten van enig jaar worden gestort (artikel 47 van GR).

Met betrekking tot het positieve rekeningresultaat over het jaar 2024 wordt voorgesteld aan het Algemeen Bestuur om € 52.250,- in een bestemmingsreserve te plaatsen als bijdrage voor de Waddenacademie voor het jaar 2027, zoals besloten in het Dagelijks Bestuur d.d. 28-11-2024.

Voor het resterende bedrag van € 83.347,- is het voorstel om dit volgens de afgesproken verdeelsleutel terug te betalen.

Voor wat betreft het positieve rekeningresultaat van de VATkosten Regio Deal De Waddeneilanden wordt voorgesteld aan het Algemeen Bestuur om deze te laten staan in een reserve of voorziening bestemd voor de VATkosten en te gebruiken voor de verwachte doorlooptijd na einde van het programma.

De overige afwijkingen tussen de werkelijke en begrote cijfers zijn op pagina 21 uitgewerkt.

Inhoudelijke verantwoording:

1. Brede Welvaart

1.1 Regiodeal

De programmaorganisatie is ingericht en alle zaken om tot uitvoering van het programma over te gaan zijn geregeld. Er heeft een startbijeenkomst voor alle betrokken medewerkers plaatsgevonden en er zijn bestuurlijke werkafspraken vastgelegd. Planbureau Fryslân heeft een nulmeting uitgevoerd en de lerende evaluatie is gestart. In september is een informatieronde langs alle gemeenteraden gemaakt.

Met beide provincies zijn afspraken gemaakt over de in het convenant toegezegde cofinanciering (€ 7,75 miljoen) voor de Regio Deal. Provincie Fryslân heeft een gedeelte lumpsum beschikbaar gesteld (circa € 2,4 miljoen), de overige € 3 miljoen moet gefinancierd gaan worden vanuit beleidsbudgetten. Bij provincie Noord-Holland is een subsidieaanvraag (€ 2,325 miljoen) ingediend.

Daarnaast is het eerste jaarplan inclusief afwegingskader vastgesteld. Op basis daarvan zijn ruim 20 projecten voorbereid door de ontwikkelteams en goedgekeurd door de stuurgroep. Een groot deel daarvan is inmiddels in uitvoering. Na elke stuurgroep-vergadering (3 per jaar) is een nieuwsbrief verspreid. Een uitgebreide inhoudelijke rapportage over de resultaten van de Regio Deal volgt in juni/juli 2025.

1.2 Bereikbaarheid

- Concessie Waddenveren:

Het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW) besteedt de concessie voor de Waddenveren 2029-2044 aan. Na publicatie van het concept Nota van Uitgangspunten (NvU) op 5 maart jl., is er veel aandacht geweest voor de inhoud. De veerverbinding is nu eenmaal de levensader van de Waddeneilanden. Op alle eilanden zijn bijeenkomsten georganiseerd voor belanghebbenden. Hierna is een gezamenlijke reactie (van de eilandgemeenten) met speerpunten opgesteld, ondersteund door de colleges en raden. Daarnaast hebben de colleges van B&W een brief aan de staatssecretaris gestuurd met politiek-bestuurlijke aandachtspunten. Dit heeft onder andere geleid tot een gesprek tussen staatssecretaris Jansen en de portefeuillehouders bereikbaarheid. De GR (het waddenkantoor) heeft dit gehele proces (m.u.v. de informatiebijeenkomsten) gecoördineerd. De grote inzet op dit onderwerp heeft ertoe geleid dat een aantal adviezen zijn overgenomen in de definitieve NvU.

- Transitie Routekaart Bereikbaarheid:

Het ministerie van IenW heeft afgelopen jaar samen met partijen in de regio aan de Route Bereikbaarheid gewerkt, met als doel te zorgen voor een goede en toekomstbestendige bereikbaarheid van en naar de Waddeneilanden.

Daarnaast is een werkgroep Routekaart gestart, met diverse belanghebbende partijen, waaronder GR Samenwerkingsverband De Waddeneilanden (hierna Samenwerkingsverband). Deze werkgroep bestaat met name uit 'makers' en 'verbinders' en niet 'vindes'. De werkgroep is zelf niet besluitvormend.

De komende twee jaar wordt er gewerkt aan een definitieve Routekaart, die onderdeel is van het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026.

1.3 Wonen

Actueel in 2024 waren de Woondeal en de eerste gesprekken over de herijking. Knelpunten in de woningbouwopgave, voor met name Vlieland, Terschelling en Schiermonnikoog, zijn het stikstofdossier en de Natuurnetwerk Nederland/Natura 2000 gebieden. Algemene uitdagingen zijn de netcongestie, betaalbaarheid (onrendabele top) en het behouden van de

maatschappelijke-economische bindingseis. Dit laatste punt stond centraal in de gesprekken met het Rijk en de Provincie/Friese gemeenten omtrent de Urgentieverordening, dat onderdeel uit gaat maken van de herziene Huisvestingswet. Het Rijk wilde niet voorzien in een uitzonderingspositie voor de Waddeneilanden t.a.v. het voorrang verlenen aan urgentiegroepen. Daarentegen zijn in december wel goede afspraken gemaakt met de Friese gemeenten over gezamenlijke uitvoeringsafspraken.

Het concept van de Friese Urgentieverordening met daarin afwijkende bepalingen en percentages voor de vier Friese Waddeneilanden evenals de voorgestelde centrumgemeenteregeling t.b.v. de gezamenlijke uitvoering van de verordening, wordt begin 2025 aan de colleges van B&W en de gemeenteraden voorgelegd.

De Wet versterking regie op de volkshuisvesting (Wrvr), die voorziet in een aanpassing van de Huisvestingswet met een verplichte Urgentieverordening, is overigens nog niet aangenomen. Maar de wet lijkt op brede steun in de Tweede en Eerste Kamer te kunnen rekenen en zal – indien tijdig en ongewijzigd aangenomen – in werking treden per 1 januari 2026.

1.4 Fysieke leefomgeving

Begin 2024 hebben we, door deelname in verschillende werkgroepen, input geleverd voor de herijking van de Provinciale Omgevingsvisie (POVI). De verdere uitwerking hiervan heeft de provincie in de tweede helft van het jaar naar zich toegetrokken en wordt begin 2025 gepresenteerd. Door de keuze van het nieuwe kabinet om een streep te zetten door het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG) is de uitwerking van het Friese plan (FPLG) gestagneerd. Het Samenwerkingsverband heeft namens de vier Friese Waddeneilanden geparticipeerd in de klankbordgroep FPLG en vandaaruit o.a. meegewerkt aan een Position Paper met de dringende oproep om op provinciaal niveau de gebiedsgerichte en integrale aanpak te continueren. Ook is er een gezamenlijke ambtelijke reactie gegeven op het proces en inhoud van de Friese Beleidsbrief Landbouw, die vanaf medio januari 2025 ter inzage zal liggen.

2. Kustveiligheid en Water

Integrale Waterveiligheidsstrategie:

In 2024 is de Integrale Waterveiligheidsstrategie (IWVS) afgerond en opgesteld voor elk van de vijf Waddeneilanden. In de analyses staat aangegeven welke objecten vitaal en kwetsbaar zijn voor hoogwater en overstroming en welke in de toekomst op één of andere manier (bouwkundig beschermd, verplaatst of geëvacueerd) moeten worden. In juni was over dit onderwerp een gezamenlijke raadsbijeenkomst, waarna de verschillende eiland gemeenteraden hebben ingestemd met deze IWVS. Hierbij is gekozen voor de ambitie: naast schuilen en overleven zorgen de Waddeneilanden in de toekomst ook voor een basis voor herstel van vitale infrastructuur. Ook is afgesproken de aanbevelingen uit de IWVS op te volgen.

Omdat dit voorjaar de focus van de werkgroep kustveiligheid & water voornamelijk op zoet water gericht was, is nog geen start gemaakt met de uitwerking van de aanbevelingen uit de IWVS.

Wateroverlast en -beschikbaarheid:

Afgelopen jaar lag de focus op waterveiligheid, wateroverlast en de beschikbaarheid van zoet water. Hiervoor is in het najaar een bestuurlijke oploop georganiseerd met portefeuillehouders van de Waddeneilanden, Provincie, waterschap, waterleidingbedrijf en terreinbeheerders. Vervolgens is in kaart gebracht welke overleggen al plaatsvinden en waar er van elkaar geleerd kan worden. Ook zijn onderwerpen ingebracht in het voortraject voor een subsidieregeling vanuit Deltaprogramma Zoetwater (3^e tranche 2028 – 2033).

Wadden2Daagse:

Tijdens de Wadden2Daagse op Schiermonnikoog is aandacht besteed aan de onderwerpen kustveiligheid & water. Hier is de IWVS opnieuw aan de orde geweest, zijn adaptatiepaden besproken (welke maatregelen moet je nu al nemen om in de toekomst veilig te zijn voor water) en is wateroverlast aan de orde geweest

Deltacommissaris:

Afgelopen voorjaar kwam de Deltacommissaris op uitnodiging op bezoek bij het Dagelijks Bestuur. Met hen zijn de onderwerpen buitendijks gebied (inclusief kwetsbare veerdammen), integrale Waterveiligheidsstrategie, schuilen & evacueren en het vasthouden van zoet water (zonder wateroverlast) besproken.

Dijknormering:

Het Samenwerkingsverband schreef een bestuurlijke brief aan Minister Madlener (Infrastructuur en Waterstaat) waarin de zorgen over de evaluatie dijknormering en evacuatiefractie benoemd werden. In de evaluatie lijkt het alsof de normen voor de dijken omlaag kunnen, maar hoewel schuilen op een Waddeneiland wel mogelijk is, geldt dat voor evacueren niet. Er is aangedrongen op een goed gesprek, dat in 2025 moet plaatsvinden. Uitgangspunt is dat eerder gemaakte afspraken over evacuatie gestand blijven.

Deltaprogramma Waddengebied:

Binnen het Deltaprogramma Waddengebied speelden de Klimaatscenario's en de 2e herijking van het Nationaal Deltaprogramma in 2024 een grote rol.

Het KNMI presenteerde de nieuwe klimaatscenario's (drogere zomers en nattere winters).

Ook werden de eerdere voorspellingen van klimaatverandering en zeespiegelstijging herbevestigd, nu met grotere zekerheidsmarges. Voor Nederland is een versnelde zeespiegelstijging in de metingen van de afgelopen jaren aangetoond; van gemiddeld 1,7 mm / jaar in de vorige eeuw, naar 3 – 4 mm / jaar in de afgelopen 20 jaar.

Voor het Waddengebied is de voorlopige hoofdconclusie van de 2^e herijking, dat er (uitgaande van de Deltascenario's bij 2050 en 2100) geen aanleiding is om de huidige voorkeursstrategie nu te wijzigen

Wij hebben actief deelgenomen aan het Regieteam Deltaprogramma Waddengebied en hebben de bestuurlijk vertegenwoordiger namens de Waddeneilanden via annotaties en digitale teams meetings voorbereid op de Stuurgroep Deltaprogramma Waddengebied.

3. Waddenzeezaken

Eind 2020 heeft het Bestuurlijk Overleg Waddengebied de Agenda voor het Waddengebied 2050 vastgesteld. Deze Agenda beschrijft de gezamenlijke ambities voor de Waddenzee en het Waddengebied, die beschreven staan in twee hoofddoelstellingen.

Voor de Waddenzee is dat een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke openlandschap en voor het Waddengebied dat het in 2050 veilig, vitaal en veerkrachtig is.

Deze ambities komen (nog) niet overeen met de huidige toestand in de Waddenzee en het Waddengebied. Daarom zijn er vier transities en dertig initiatieven, beschreven in het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026.

Voor de Waddeneilanden is het belangrijk dat de eilanden leefbaar blijven. De geïsoleerde ligging en de kleine omvang van de eilanden vragen aandacht voor deze leefbaarheid bij de uitgangspunten van de Agenda, w.o. het Beleidskader Natuur Wadden. Het herstel, behoud en versterken van de natuur mag niet leiden tot een verlaging van de leefbaarheid van de Waddeneilanden. Leefbaarheid is voor ons de drager voor alle ecologische en economische activiteiten in de Waddenzee en in het Waddengebied. De bereikbaarheid van de eilanden is binnen deze drager het belangrijkste thema. Wat betreft de maatregelen om de natuur te

herstellen, behouden en verbeteren zien we vooral kansen in het terugdringen van cumulatieve effecten. Advies is om dit soort effecten goed met elkaar in kaart te brengen, zodat we op basis van gemeenschappelijke beeldvorming kunnen afwegen waar iets wel of juist niet mogelijk is.

Voortgang:

Er is in 2024 voortgang geboekt op vrijwel alle initiatieven uit het uitvoeringsplan. Door het verschil in aard en omvang verschilt de mate van voortgang per initiatief. 29 van de 30 initiatieven zijn reeds gestart. Meer dan de helft (18 van de 30 initiatieven) is in uitvoering; 2 bevinden zich in een afrondende fase en 3 initiatieven zijn afgerond. Een aantal initiatieven zit nog in de beginfase/opstartfase (6 van de 30). UP30 (evaluatie planperiode en ontwikkeling nieuw Uitvoeringsprogramma voor de volgende tranche) staat in de planning voor 2025. Er kan worden geconcludeerd dat er met elkaar hard is gewerkt aan een duurzaam en toekomstbestendig Waddengebied.

De (bestuurlijke) focus lag in 2024 vooral op Beleidskader Natuur Waddenzee (UP1) en de transitie bereikbaarheid (UP5 en UP6).

Van de vier transities (bereikbaarheid, kustontwikkeling, klimaatadaptatie en visserij) zijn de eerste drie in ontwikkeling. De routekaart Visserij wordt uitgesteld tot na het vaststellen van de Toekomstvisie garnalenvisserij, die medio 2025 verwacht wordt.

Daarnaast is er bestuurlijk en ambtelijk actief deelgenomen aan de Waddengovernance (Bestuurlijk Overleg Waddengebied/BOW en Omgevingsberaad/OBW) en zijn de bestuurlijk vertegenwoordigers namens de Waddeneilanden door de beleidscoördinator via annotaties en digitale teams meetings hierop voorbereid.

4. Trilaterale samenwerking

In 2024 lag de nadruk op het ontwikkelen van het gastheerschapsprogramma en het beter informeren van gemeenten over de implicaties van de Werelderfgoedstatus. Daarnaast is veel tijd gestoken in de verantwoording, en de afstemming daarover, richting Unesco.

Het gastheerschapsprogramma is goedgekeurd en gestart in november 2024. Dit is een programma waarbij het gaat om het brede gastheerschap door alle actoren in het Waddengebied. Gidsen, ondernemers en andere ambassadeurs krijgen een training die samen met Unesco wordt ontwikkeld om hetzelfde belangrijke verhaal over Werelderfgoed Waddenzee uit te dragen. We maken afspraken over wat goed gastheerschap inhoudt, wat kunnen / mogen we verwachten van de verschillende gastheren en wat is er nodig om dit inhoud te geven. We stemmen af hoe we kunnen zorgen dat gevoelige locaties op kritieke momenten kunnen worden ontzien en hoe gasten toch een goede Werelderfgoedbeleving kunnen krijgen.

Alle gemeenten zijn geïnformeerd over de Werelderfgoedstatus en de consequenties daarvan. De waddensamenwerking is partner in dit programma waarmee totaal bijna zeven miljoen wordt geïnvesteerd in het Waddengebied voor bestemmingsmanagement, Werelderfgoededucatie, beheer en verbeterde samenwerking. De bezoekerscentra op de eilanden zijn partner in het programma.

Het Unesco Werelderfgoed- comité heeft in 2023 en 2024 een State of Conservation (Soc) vastgesteld over de bescherming van de trilaterale Waddenzee. In dit document uit Unesco haar zorgen over de verschillende activiteiten in en rondom de Waddenzee, zoals mijnbouw en de aanleg van kabels en over de cumulatieve druk van (economische) activiteiten op de Waddenzee. Er is een trilaterale reactie ontwikkeld, waarbij wij vooral oog hebben gehad voor de balans tussen natuur en leefbaarheid (bereikbaarheid, lokaal medegebruik).

In de Wadden Sea Board richten wij ons met name op de balans tussen leefbaarheid, economie en natuurbescherming. Dit komt onder andere tot uiting in het in 2024 ontwikkelde Merk kader. Binnen de trilaterale samenwerking werden de Waddeneilanden en Waddenkustgemeenten de afgelopen twee jaar vertegenwoordigd in de Wadden Sea Board door de burgemeester van Ameland. In mei 2024 heeft Ameland de vergadering van de Wadden Sea board gehost, inclusief een excursie naar de gaswinning van de Nederlandse Aardolie Maatschappij op het eiland. Voor de komende twee jaar neemt de wethouder van Het Hogeland deze rol op zich.

Samen met de Waddenkustgemeenten, de provincies en het ministerie van LNV financieren we de Coördinator Waddenzee Werelderfgoed. Hij is actief op het snijvlak van beschermen en duurzaam benutten en het trilateraal samenwerken. Hiermee hebben we één aanspreekpunt en ontstaan er kansen om de Werelderfgoedstatus te benutten voor de regio. Een meerjarenaanpak is er niet gekomen doordat andere onderdelen (Unesco, gastheerschap) meer tijd kostte dan verwacht, dit wordt mogelijk in 2025 verder opgepakt

5. Belangenbehartiging en public affairs

Om externe besluitvorming in het belang van de Waddeneilanden te kunnen beïnvloeden is goede public affairs nodig. Dit is een strategisch middel om in te spelen op ontwikkelingen, kansen en bedreigingen die voortkomen uit politiek-maatschappelijke veranderingen, publieke meningsvorming en politieke besluitvorming. De daadwerkelijke lobby is daarvan het sluitstuk.

In 2024 waren de belangrijkste gezamenlijke dossiers: het Beleidskader Natuur Waddenzee; de status (State of Conservation) Werelderfgoed; wonen; waterveiligheid en zoetwaterbeer; bereikbaarheid (en dan met name de concept Nota van Uitgangspunten (NvU) van de concessies Waddenveren 2029-2044).

Uiteraard was het verder uitwerken van de Regio Deal een belangrijk dossier in samenwerking met Rijk en provincies. Dit om de brede welvaart te bevorderen op de eilanden. In de deal is aandacht voor goed wonen en leven, toekomstbestendig ondernemen en ontwikkelen, duurzame energie, een circulaire economie en optimale bereikbaarheid en verbondenheid van de eilanden. Overkoepelend thema is het dossier Samenwerking. Januari 2024 heeft de Directeur Generaal Openbaar Bestuur en Democratische Rechtstaat met zijn staf een tweedaags werkbezoek gebracht in het kader van onze Regiodeal.

Door middel van gesprekken, deelname in bestuurlijke en ambtelijke overleggen zijn de gezamenlijke belangen behartigd. De belangrijkste hiervan zijn het Bestuurlijk Overleg Wadden (BOW), met het Uitvoeringsprogramma van de Agenda voor het Waddengebied 2050 en het Omgevingsberaad Wadden (OBW).

Waddenconvenant

Bijzonder in dit verband is het Convenant Waddeneilanden. Het is een kansrijk platform van waaruit we onderwerpen agenderen bij het Rijk en de twee provincies. Belangrijk daarbij is de 'Waddentoets'. Voor de eilanden geldt namelijk wet- en regelgeving die in veel opzichten net iets anders is dan voor de rest van het land. Dit vraagt om een voortdurende vinger aan de pols en alert reageren.

Inzet van Den Haag Centraal (DHC)

Ook in 2024 hebben we wekelijks een overzicht ontvangen van onze 'watcher' in politiek Den Haag over ontwikkelingen op de voor ons relevante thema's, een overzicht van de geplande commissievergaderingen en signalering van relevante Kamervragen. De wekelijkse rapportages worden gedeeld met DB leden, colleges van B&W, de raadsgriffies, convenants partners, gemeentesecretarissen en betrokken ambtenaren. Het heeft ervoor gezorgd dat we altijd goed geïnformeerd zijn over politieke issues en de agenda van de Eerste en Tweede Kamer.

Commissiedebat Wadden 2024:

Evenals vorig jaar hebben we de leden van de vaste commissie voor Infrastructuur en Waterstaat Tweede Kamer ter voorbereiding op het geplande commissiedebat Wadden op 13 maart 2024 essentiële eiland-thema's onder hun aandacht gebracht. Deze punten zijn het hele jaar waar mogelijk uitgedragen. In september heeft dit geleid tot een bezoek van een deel van de vaste commissie aan Ameland waar gesproken is met raadsleden, bestuurders, ondernemers en bewoners. De punten die met politiek Den Haag zijn gedeeld staan hieronder integraal opgenomen.

'Inleiding

De Waddengemeenten en haar omgeving vergen permanente politieke en maatschappelijke aandacht. Daar getuigd ook dit specifieke commissiedebat Wadden van.

De gemeenten staan onder druk met grote landelijke, provinciale en lokale transitieopgaven. De directe omgeving wordt bedreigd door de achteruitgang van de natuur in het Unesco Werelderfgoed. De permanente vraag en afweging tussen economie en ecologie maakt heldere politieke keuzes noodzakelijk en mag niet ten koste gaan van de leefbaarheid en duurzame bereikbaarheid van de Waddeneilanden

Allereerst verwijzen wij u naar de bijgesloten info graphic waar wij helder uiteengezet hebben waar wij de komende jaren op inzetten en waarvoor wij, naast de toegezegde Regiodeal, langdurig steun nodig hebben om onze kleine, geïsoleerde gemeenschappen in een complexe omgeving met veel belangen toekomstbestendig te maken en te houden.

Daarnaast willen wij u de volgende aandachtspunten meegeven;

- *Het is essentieel voor de leefbaarheid en de economie dat de eilanden duurzaam bereikbaar blijven voor eilanders en gasten. De veerverbinding is de navelstreng voor de eilanden, zij kunnen geen beroep doen op voorzieningen van de buurgemeente, er is geen omleidingsroute als de boot niet vaart. De betrouwbare bereikbaarheid dient jaarrond gewaarborgd te zijn, waaronder spoedvervoer in het donker.*
- *De Rijksoverheid heeft een belangrijke verantwoordelijkheid voor de verbinding van de vaste wal met de Waddeneilanden, waaronder de onderhoudssituatie van veerdammen/-inrichtingen, havens, bruggen en vaargeulen.*
- *In 2029 zal de nieuwe veerbootconcessie van kracht worden. De besturen van de eilanden moeten van meet af aan betrokken worden bij de keuzes die voorafgaand aan de concessieverlening worden gemaakt. Ook moeten zij de keuzes tijdens de nieuwe concessie kunnen beïnvloeden. Als er nieuwe veerboten worden aangeschaft dan moeten deze duurzaam, toekomstbestendig en flexibel zijn.*
- *Wij willen u erop wijzen dat, in tegenstelling tot alle openbaar vervoersvoorzieningen voor de inwoners in Nederland, er geen openbaar vervoer status is voor de Waddenveren. Het toekennen van een dergelijke status zou mogelijk een oplossing kunnen zijn voor veel problemen rond de bereikbaarheid van de Waddeneilanden.*
- *Het Waddengebied stopt niet boven de eilanden, ook de activiteiten in de Noordzee hebben directe invloed op het Unesco Werelderfgoed en de eilanden.*
- *Het is noodzakelijk dat er nu snel actie komt om het scheepvaartverkeer boven de eilanden veiliger te maken. Dat geldt zowel voor de Zuidelijke alsook de Noordelijke route in de Noordzee. Na de ramp met de MSC Zoë (2019) heeft de Onderzoeksraad voor de veiligheid een uitstekend rapport met aanbevelingen uitgebracht die nu hoognodig, volledig, moeten worden uitgevoerd. De actuele ramp met de Fremantle Highway (2023) geeft daarvan de noodzaak ook nog eens extra aan.*
- *De ontwikkelingen van windmolenparken in de Noordzee boven de eilanden zijn volop in gang gezet. De aanlanding van wind op zee (PAWOZ) vergt grote aandacht en moet zeer zorgvuldig gebeuren. Er moet een totaalplan komen van de aanlandingen die zo min mogelijk (nog beter geen) schade aan het gebied geeft. De kabels moeten door de kwetsbare Waddenzee, ook kunnen de eilanden worden geraakt. Daar waar schade wel plaats vindt zal er een royale compensatie moeten komen voor schadeherstel en investeringen in het gebied die gerelateerd zijn aan duurzame investeringen ook op de en ten behoeve van de eilanden.*
- *De energietransitie van de eilanden krijgt een extra impuls en voorrang in verband met de nog beperkte capaciteit en/of het vollopen van de stroomkabels naar de eilanden. Nieuwe kabels vergen grote investeringen, de keuze zou ook kunnen zijn om (een deel van) de compensatie in*

verband PAWOZ te laten bestaan uit oplossingen voor de energietransitie op de eilanden, zoals opslag en opwekken van hernieuwbare energie.

- De nieuwste inzichten in de gevolgen van klimaatverandering en sociaaleconomische ontwikkelingen geven aanleiding tot een heroriëntatie op de samenhang tussen waterveiligheid (via preventie, water robuuste inrichtingen en rampenbeheersing) en andere gebiedsopgaven voor het Waddengebied. Bij verdere stijging van de zeespiegel neemt het overstromingsrisico toe voor onder meer de buitendijkse gebieden van de Waddeneilanden. In deze gebieden bevinden zich niet alleen woningen maar ook jachthavens, restaurants, hotels, recreatiewoningen, belangrijk delen van fiets- en wegennetwerken, aan toerisme gerelateerde bedrijventerreinen en diverse nutsvoorzieningen voor energie, riool en data.

Bij verdere zeespiegelstijging neemt de omvang van de voorraden zoet grondwater op de Waddeneilanden af. De eilanden zijn afhankelijk van de winning van grondwater voor de bereiding van drinkwater en vochtvoorziening voor gewasproductie op landbouwgronden.

Tot slot.

Wij vertrouwen erop en weten dat u, net als de eilanders, het Waddengebied, ons unieke Unesco werelderfgoed, een warm hart toe draagt. Van gratis medeleven kunnen wij echter niet leven en kan het gebied niet worden beschermd. De Minister heeft ABDTOPConsult hiertoe gevraagd om te onderzoeken op welke wijze de opgaven voortkomend uit de Agenda voor het Waddengebied 2050 gedekt en bekostigd kunnen worden. Wij hopen dan ook, en vertrouwen erop dat u in het commissiedebat Wadden onze aandachtspunten zult meewegen.'

6. Bedrijfsvoering

In 2024 stonden de volgende speerpunten voor Bedrijfsvoering centraal:

- De inrichting en het functioneren van de bedrijfsvoering moet doeltreffend en doelmatig zijn;
- Zorgen voor een betrouwbare, heldere financiële huishouding om daarmee een goede balans te creëren tussen ambities en beschikbare middelen;
- Dienstverleningsovereenkomsten (DVO's): de basis op orde brengen: transparante (actuele) overzichten en afspraken, rolverdelingen en de evaluatie hiervan;
- Een betere, doelgerichtere samenwerking.

2024 was het eerste volledige jaar na het uitkomen van het adviesrapport om de bedrijfsvoering te verbeteren. De eerste resultaten zijn al zichtbaar.

De exploitatie is ondanks overschrijding van een aantal posten binnen begroting gebleven. Daarnaast komt er steeds meer duidelijkheid en structuur in alle kostenposten die naast de exploitatie ook via het Samenwerkingsverband lopen.

Uit de evaluatie van de DVO's gebleken dat de basis vrijwel op orde is, er duidelijkheid en structuur aangebracht is en er aanpassingen gekomen zijn als bleek dat de inhoud en urenverdeling anders kon.

Op personele vlak zijn er twee nieuwe, enthousiaste collega's gekomen. En ook zijn de tijdelijke contracten van het gedreven Regio Deal team omgezet naar vaste contracten.

Qua huisvesting is er een hoop gebeurd. Nadat de vraag kwam van Gemeente Harlingen om uit te kijken naar een andere kantoorruimte, is er zeer snel een nieuwe locatie gevonden en was de verhuizing in december 2024 binnen tweeëneenhalve maand een feit.

Om een betere, doelgerichtere samenwerking te krijgen is er een DR tweedaagse geweest met externe begeleiding, gevolgd door een tweedaagse tussen DR en DB in januari 2025.

7. Ondersteunende processen

Beleidscoördinatie en -advisering

In 2024 heeft het ondersteunen en adviseren van de bestuurlijke samenwerking tussen de Waddengemeenten op het gebied van Wonen nog meer een vaste invulling gekregen, net zoals die voor de Waddenzeezaken al vanaf het begin van de samenwerking was ingericht. Aan het einde van het jaar zijn gesprekken gestart om voor het Sociaal Domein op ambtelijk en bestuurlijk niveau een samenwerkingsvorm te ontwikkelen, die ondersteuning kan bieden bij de uitdagingen binnen dit domein, zoals invulling geven aan de opgaven uit het Fries Integraal Zorgakkoord. Hierbij wordt een coördinerende rol voorzien voor het Samenwerkingsverband. Op het gebied van Fysieke Leefomgeving heeft in 2024 geen periodieke, vanuit het Samenwerkingsverband geïnitieerde, bestuurlijke afstemming en/of advisering plaats gevonden.

We hebben namens de vier Friese Waddeneilanden geparticipeerd in de klankbordgroep FPLG en vandaaruit o.a. meegewerkt aan een Position Paper met de dringende oproep om op provinciaal niveau de gebiedsgerichte en integrale aanpak te continueren. Op ambtelijk niveau wordt er actief samengewerkt om landelijke en provinciale ontwikkelingen ten aanzien van de fysieke leefomgeving te volgen en duiden en waar nodig samen op te trekken in vervolgacties of eventuele ambtelijke reacties.

Voor Kustveiligheid en Water heeft er een portefeuillehouders overleg en een digitale raadsvergadering over de Integrale Waterveiligheidsstrategieën (IWVS) plaatsgevonden. Ook is er een presentatie over het Beleidskader Natuur Waddenzee, de status van de Waddenzee Werelderfgoed en Dijk- en Duinversterking gegeven tijdens de Raads2daagse op Schiermonnikoog.

De begeleiding van het proces om in 2024 te komen tot een adviesreactie op de Nota van Uitgangspunt voor de concessie Waddenveren was een zeer intensief en lang doorlopend traject. Waarbij het samenwerkingsverband de algehele coördinatie verzorgd heeft tussen het college, de raden van de vier Friese Waddeneilanden en het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat. In 2024 hebben 22 overleggen met de portefeuillehouders bereikbaarheid plaatsgevonden. Naast dit bestuurlijke overleg waren er veel overleggen op ambtelijk niveau, met het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en de provincie Fryslân.

Voor het traject transitie-routekaart bereikbaarheid geldt dat, behalve deelname van het samenwerkingsverband aan deze werkgroep, deze ook een specifieke trekkersrol heeft binnen de lijn van de veranderopgave in de mobiliteit van en naar de Waddeneilanden. In 2024 hebben wij het traject 'Mobiliteitsbeleid Onderzoek Waddeneilanden' begeleid in samenwerking met onderzoeksbureau Royal Haskoning DHV. Hierin hebben we het verkeersbeleid en de beleidsvoornemens van de Waddeneilanden en de walgemeenten in kaart gebracht.

Beleidsontwikkelingen

Op het dossier Wonen en Volkshuisvesting stonden de beleidsontwikkelingen omtrent de Wet versterking regie volkshuisvesting en de daaruit volgende verplichting voor een Urgentieverordening centraal. De uitkomsten van de Wet vaste huurcontracten werden begin 2024 verwerkt.

Ambtelijk stond het dossier Fysieke leefomgeving, met name begin 2024, grotendeels in het teken van de implementatie van de Omgevingswet. Andere ontwikkelingen die gezamenlijk werden opgepakt waren o.a. de set regels voor beheer Waddenzee, Actualisatie beheerplannen Natura 2000, de stilteverordening en klimaat adaptief ontwikkelen.

Kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering

Op het gebied van Economische Zaken, Recreatie en Toerisme vindt structureel informatief ambtelijk overleg plaats. Op dit domein is geen sprake van gezamenlijke visie en beleidsontwikkeling. Afgelopen jaar zijn additionele sessies gepland om op specifieke onderwerpen kennis en ervaringen met elkaar te delen, zoals bijvoorbeeld rondom strandvergunningen. Daarnaast is het delen van kennis een belangrijk aspect bij alle ambtelijke overleggen, want ook bij de dossiers Wonen en Fysieke Leefomgeving worden diverse onderwerpen per eiland separaat opgepakt. Door zowel inhoudelijke vraagstukken, aanpak en participatie, draagvlak en besluitvorming met elkaar te bespreken, kan geleerd worden van ieders ervaringen.

Qua bereikbaarheid wordt kennisuitwisseling toegepast bij de concessie Waddenveren en de transitie routekaart bereikbaarheid. Daarnaast vindt kennisuitwisseling en deskundigheidsbevordering plaats door het organiseren van seminars, het betrekken van een onderzoeksbureau en de samenwerking op onderwerpen zoals: Elektrificatie Waddenveren, behoefte-inventarisatie mobiliteitsbeleid van de Waddeneilanden en het komen tot een gezamenlijke adviesreactie op de Nota van Uitgangspunten.

Communicatie

Hierbij gaat het om interne en externe communicatie. Interne communicatie is gericht op het delen van kennis over de ontwikkelingen van het Samenwerkingsverband, het vergroten van draagvlak en het bevorderen van de impact en betekenis van de samenwerking op lokale issues en andersom. Externe communicatie is gericht op de media, om zo inwoners en stakeholders te bereiken en kennis over onze samenwerking te vergroten.

Elk kwartaal is een nieuwsbrief uitgebracht met daarin de resultaten van de samenwerkingsthema's, besluiten uit het DB en adviezen van de DR. De nieuwsbrief wordt zo breed mogelijk in- en extern verspreid.

De website is vernieuwd in 2023 en wordt regelmatig voorzien van nieuwsberichten en ontwikkelingen. Na het toekennen van de Regio Deal is een koppeling gemaakt met de (nieuwe) website van het Programma Waddeneilanden, waarbij berichten en nieuws op elkaar afgestemd zijn.

Via LinkedIn worden nieuwsberichten actief geplaatst en gedeeld. Daarnaast zijn er persberichten opgesteld bij nieuwswaardige momenten.

Organisatie

Het secretariaat heeft in 2024 een belangrijke rol gespeeld in de planning en organisatie van de verschillende bestuurlijke vergaderingen, het Algemeen Bestuur, Dagelijks Bestuur en de Directieraad. De verslaglegging en het actualiseren en bewaken van de actielijsten maken hier deel van uit, net als het ondersteunen van de medewerkers van het Samenwerkingsverband met agendabeheer, reserveren van ruimtes en ontvangen van gasten.

De organisatie en het faciliteren van diverse tweedaagse bijeenkomsten, de Waddendag voor de eilandmedewerkers in november 2024 gebeurde in goed overleg met de diverse bestuurssecretariaten.

Daarnaast heeft het secretariaat een rol gespeeld bij de ondersteuning van de bedrijfsverhuizing afgelopen december.

De nieuwe officemanager zet in 2025 voort waar in 2024 mee is begonnen: kennismakingsgesprekken met de Bestuurssecretariaten en de communicatieafdelingen van de eilanden voor betere integratie en samenwerking binnen de organisatie.

De officemanager is ook aangemerkt als contactpersoon voor WOO-gerelateerde vragen. Hierdoor is een centraal aanspreekpunt en een verbeterde afhandeling van vragen en verzoeken in lijn met de Wet Open Overheid (WOO) ontstaan.

Paragrafen

In de verplichte paragrafen die het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) voorschrijft, zal alleen worden ingegaan op de zaken die relevant zijn voor het Samenwerkingsverband. Deze betreffen:

Treasury

Op 1 januari 2001 is de Wet Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) in werking getreden. In deze wet worden de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie van decentrale overheden. Deze functie wordt als volgt gedefinieerd:

“Het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële positie en de hieraan verbonden risico's.”

In het jaar 2024 zijn geen financiële transacties met derden afgesloten. De liquiditeiten van het Samenwerkingsverband zijn aangehouden op een betaalrekening bij de Bank Nederlandse Gemeenten en een klein bedrag op een betaalrekening bij de ABN-AMRO Bank voor contante betalingen.

Risicoparagraaf

Op dit moment zijn voor het Samenwerkingsverband geen specifieke risico's te onderkennen. De lasten worden in de komende jaren geheel gedekt door bijdragen van de deelnemende gemeenten. Wel kan het zo zijn dat bij een verder teruglopende financiering van de deelnemende gemeenten door de Rijksoverheid, de bijdragen van deze gemeenten aan het Samenwerkingsverband onder druk kunnen komen te staan, waardoor de activiteiten wellicht moeten worden ingeperkt.

De jaarrekening voldoet niet geheel aan de voorschriften vanuit het BBV. Dit vloeit voort uit de aard en omvang van de taken en activiteiten die worden uitgevoerd en keuze voor de wijze van financieren van die taken. Door de keuze die is gemaakt wordt zowel in de begroting als ook in de jaarrekening de koppeling vastgehouden tussen de activiteiten die door het Samenwerkingsverband worden uitgevoerd en de mate waarin de deelnemende eilandgemeenten hierin bijdragen.

Het Samenwerkingsverband is niet belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Tot en met het jaar 2020 werd de in rekening gebrachte BTW via de zogenaamde “doorschuif-BTW” verrekend door de deelnemende eilandgemeenten. Vanaf het jaar 2021 wordt binnen de GR gebruik gemaakt van de zogenaamde koepelvrijstelling voor samenwerkingsverbanden van gemeenten. Hierover is in 2021 contact gezocht met de Belastingdienst die heeft aangegeven begin 2022 aan de GR over de jaren 2016 tot en met 2020 naheffingsaanslagen op te leggen, dit richt zich specifiek op de ICT facturen. Voor het Samenwerkingsverband vloeien hier beperkte financiële gevolgen uit voort omdat de door de Belastingdienst opgelegde aanslagen door de deelnemende gemeenten weer met de Belastingdienst kunnen worden verrekend. Per saldo hebben het Samenwerkingsverband en deelnemende gemeenten dus geen financiële nadelen, met uitzondering van mogelijk door de Belastingdienst op te leggen (wettelijke) heffingsrente. Dit financiële risico wordt echter als niet-materieel ingeschat. De kosten die het adviesbureau hiervoor in rekening brengt zijn ten laste van het ICT budget.

Kengetallen volgt nog check bij accountant

	Verloop van de kengetallen		
	Verslag 2023	Verslag 2022	begroting 2023
netto schuldquote	- 51	- 32	- 32
solvabiliteitsratio	50	51	51
structurele exploitatieruimte	17	11	0

Betekenis kengetallen:

Netto schuldquote: weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen en geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

Solvabiliteitsratio: geeft inzicht in de mate waarin de GR in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte: in hoeverre de GR in staat is om de structurele lasten te voldoen uit de structurele baten.

De kengetallen voor de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen en voor grondexploitaties zijn niet opgenomen, omdat er geen verstrekte leningen en geen grondexploitaties zijn.

Frauderisicofactoren

Er zijn in 2024 geen relevante, geïdentificeerde frauderisico's geconstateerd.

In de jaarrekening is de rechtmatigheidsverantwoording van het dagelijks bestuur opgenomen. Zoals daar weergegeven is het dagelijks bestuur van mening dat de verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. De materialiteitsgrens is 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves volgens de rekening na wijziging (voor 2024 een bedrag van € 25.377).

Interne beheer

Het dagelijks bestuur komt tot haar oordeel omdat op grond van de door haar gestelde kaders en het feitelijke beheer dat namens haar wordt gevoerd door de secretaris.

Gelet op de zeer beperkte omvang van de organisatie geen sprake van aparte interne controle. Alle relevante financiële documenten worden door de medewerker bedrijfsvoering en secretaris gezien. Mochten er onverhoopt zaken blijken dan is snelle communicatie direct mogelijk en wordt indien nodig actie ondernomen.

Begrotingsrechtmatigheid

Er is geen sprake van een begrotingsoverschrijding.

Voorwaardencriterium

Het voorwaardencriterium heeft betrekking op de eisen die worden gesteld bij de uitvoering van de financiële beheershandelingen. De eisen/voorwaarden zijn afkomstig uit diverse wet- en regelgeving en hebben betrekking op aspecten als doelgroep, termijn, grondslag, administratieve bepalingen, normbedragen, bevoegdheden, bewijsstukken, recht, hoogte en duur.

Van afwijkingen is in het verslagjaar niet gebleken.

Inkooprechtmatigheid

De belangrijkste financiële beheershandelingen hebben betrekking op inkoop. Er zijn in 2024 geen inkooponrechtmatigheden geconstateerd.

Misbruik en oneigenlijk gebruik

Vast onderdeel van het beheer en toezicht op zowel de processen als balansposten is het onderkennen van misbruik en oneigenlijk gebruik van (financiële) middelen (fraude). Er zijn geen relevante, geïdentificeerde frauderisico's geconstateerd. En er is dit verslagjaar niet gebleken dat misbruik of oneigenlijk gebruik heeft plaatsgevonden.

Overige bevindingen

Uit het beheer en toezicht bleken verder geen bijzondere zaken.

Wet open overheid

Op 1 mei 2022 trad de wet open overheid (de Woo) in werking, als vervanging van de Wet openbaarheid van bestuur (de Wob). Nog meer dan voorheen wil de wetgever transparantie en openheid van de verschillende overheden bevorderen. Voor de [GR](#) betekent dit concreet dat we op twee vlakken moeten zorgen dat we aan de wet voldoen:

1. De actieve openbaarmaking: we maken uit onszelf informatie openbaar. Op termijn op een landelijk platform, maar zo lang dat er nog niet is volstaan andere digitale kanalen zoals onze website;
2. De passieve openbaarmaking: op verzoek maken we documenten openbaar over een bestuurlijke kwestie.

In 2024 zijn er geen Wob- en/of Woo-verzoeken ingediend.

Balans per 31 december 2024

	31 december 2024	31 december 2023
Activa		
<i>Materiele vast activa</i>		
Investerings met een economisch nut	€ 4.495	€ 6.697
<i>Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar</i>		
Vorderingen op openbare lichamen	€ 768.626	€ 158.597
Overige vorderingen	€ 0	€ 0
<i>Liquide middelen</i>		
Banksaldi	€ 247.588	€ 772.438
<i>Overlopende activa</i>		
Overlopende activa	€ 50.237	€ 99.996
Totaal activa	<u>€ 1.070.945</u>	<u>€ 1.037.728</u>
Passiva		
<i>Eigen vermogen</i>		
Algemene reserve	€ 170.324	€ 170.324
Bestemmingsreserve Project Duurzame Wadden	€ 0	€ 167.527
Te bestemmen resultaat	<u>€ 135.597</u>	<u>€ 183.114</u>
	€ 305.921	€ 520.965
<i>Voorzieningen</i>		
Voorziening verlofsparen	€ 15.496	€ 0
<i>Netto vlottende schulden</i>		
Crediteuren	€ 630.182	€ 485.451
Transitoria	<u>€ 119.346</u>	<u>€ 31.311</u>
	€ 749.529	€ 516.762
Totaal passiva	<u>€ 1.070.946</u>	<u>€ 1.037.727</u>

Toelichting op de balans

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking

hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De balans is weergegeven voor voorgestelde resultaatbestemming.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa omvatten de investeringen in kantoormeubilair en dergelijke die bij de ingebruikname van het kantoor in Harlingen zijn aangeschaft. Deze activa worden in een periode van 15 jaar afgeschreven.

Het verloop in 2024 is als volgt:

	€
Boekwaarde 1 januari 2024	6.697
Investeringen 2024	0
Af: afschrijvingen 2024	2.202
Stand per 31 december 2024	<u>4.495</u>

Uitzettingen met een looptijd korter dan één jaar

Dit betreft met name vorderingen op deelnemende gemeenten, vorderingen in het kader van de Regio Deal en te vorderen omzetbelasting. De vorderingen hebben een looptijd korter dan een jaar.

De specificatie is als volgt:

	€
Vorderingen gemeenten	287.206
Vorderingen Regio Deal	281.267
Te vorderen omzetbelasting	200.153
	<u>768.626</u>

Liquide middelen

Dit betreft het direct opneembare tegoed bij de Bank Nederlandse Gemeenten en de ABN-AMRO Bank.

Overlopende activa

Dit betreft vooruitbetaalde kosten voor het jaar 2025 en te ontvangen rente over 2024 (die in 2025 wordt ontvangen). De vorderingen hebben een looptijd van korter dan een jaar.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De mutaties in de Algemene Reserve zijn in 2024 als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2024	170.324
Bij: jaarresultaat 2023	183.114
Af: uitkering aan deelnemende gemeenten	183.114 -
Stand per 31 december 2024	<u>170.324</u>

Bestemmingsreserve Project Duurzame Wadden

Omdat het project Duurzame Wadden in 2023 is afgerond en in 2024 is afgerekend met Provincie Fryslân, is de bestemmingsreserve in 2024 opgeheven.

De mutaties in deze bestemmingsreserve zijn in 2024 als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2024	167.527
Af: uitkeringen aan deelnemende gemeenten	84.893
Af: afrekening met provincie	62.734
Af: vrijval ten gunste exploitatie 2024	19.900
Stand per 31 december 2024	<u>0</u>

Voorzieningen

Voorziening verlofsparen

De mutaties in deze voorziening zijn in 2024 als volgt:

	€
Stand per 1 januari 2024	0
Bij: toevoeging 2024	15.496
Stand per 31 december 2024	<u>15.496</u>

De voorziening is in 2024 opgenomen voor opgebouwde verlofrechten.

Netto vlottende schulden

Crediteuren

De specificatie is als volgt:

	€
Gemeenten	526.943
Overige crediteuren	103.239
Totaal	<u>630.182</u>

Staat van baten en lasten 2024

	Begroot		Werkelijk	
<i>Personeel:</i>				
Secretaris-directeur	110.000		117.057	
Officemanagement	45.000		46.516	
Beleidscoördinatie	210.000		210.000	
Adviseur Bedrijfsvoering	95.000		97.901	
Parlementaire informatievoorziening	13.000		13.052	
Communicatieadvies	20.000		0	
Formatieruimte	100.000		39.874	
Opleiding, training en teambuilding	10.000		377	
Reis- en verblijfskosten	15.000		17.825	
Overige personeelskosten	5.000		6.088	
VATkosten Regio Deal		850.000		621.346
	623.000	850.000	548.691	621.346
<i>Huisvesting:</i>				
Bureaunkosten	25.500		10.903	
Huur en energie	19.000		4.793	
	44.500		15.696	
<i>Financiële administratie:</i>				
Accountant	8.000		9.665	
Financiële ondersteuning partners	5.000		16.741	
P&O ondersteuning partners	5.000		2.980	
Diverse administratiekosten	5.000		2.816	
	23.000		32.201	
<i>Organisatiekosten:</i>				
Representatie	1.500		58	
Vergaderingen Algemeen Bestuur	1.000		909	
Bijeenkomsten raden 5 eilanden	25.000		30.788	
Bijeenkomsten medewerkers 5 eilanden	16.000		22.039	
Vergaderingen Dagelijks Bestuur	3.000		784	
Vergaderingen Directie Raad	3.000		9.610	
Vergaderingen portefeuillehoudersoverleggen	2.500		0	
Vergaderingen werkgroepen	0		202	
Werkbezoeken	15.000		12.604	
Kennisuitwisseling / Deskundigheidsbevordering	10.000		0	
Projecten 4 eilanden	0		3.025	
	77.000		80.020	
<i>Governance Wadden:</i>				
Bijdrage Omgevingsberaad Waddengebied	36.000		35.530	
Bijdrage Werelderfgoed	20.400		19.535	
Bijdrage Deltaprogramma Waddengebied	12.000		13.900	
	68.400		68.965	
<i>Onvoorzien:</i>				
Onvoorzien	10.000		4.530	
	10.000		4.530	
Totaal	845.900	850.000	750.103	621.346

Bijdragen per eiland

Binnen het Samenwerkingsverband zijn de volgende afspraken gemaakt met betrekking tot de door de eilanden te vergoeden bijdragen:

De bijdragen van de eilanden worden voor wat betreft de “Vijf eilanden taken” verdeeld op basis van de volgende verdeelsleutel:

Texel, 30% | Vlieland, 10% | Terschelling, 25% | Ameland, 25% | Schiermonnikoog 10% |

De bijdragen van de Friese eilanden worden voor wat betreft de “Vier eilanden taken” verdeeld in de verhouding:

Vlieland, 1/6 deel | Terschelling, 1/3 deel | Ameland, 1/3 deel | Schiermonnikoog 1/6 deel |

Lasten vijf eilanden	€750.103	Baten vijf eilanden	
		Bijdrage gemeente Texel	€253.770
		Bijdrage gemeente Vlieland	€ 84.590
		Bijdrage gemeente Terschelling	€211.475
		Bijdrage gemeente Ameland	€211.475
		Bijdrage gemeente Schiermonnikoog	<u>€ 84.590</u>
			€ 845.900
Overige lasten	€ 2.696	Overige baten	€ 42.496
Totaal van de lasten	€752.799	Totaal van de baten	€ 888.396
Resultaat 2024 (positief)	€135.597		
Totaal van de lasten na resultaat bestemming	€ 888.396	Totaal van de baten	€ 888.396

Toelichting op de realisatie

Algemeen

De jaarrekening sluit met een positief resultaat van € 135.597,- voor het Samenwerkingsverband en met een positief resultaat van € 228.654,- voor de VATkosten van de Regio Deal.

Dit resultaat wordt met name veroorzaakt door lagere personeelslasten en huisvestingskosten en het inrichten van het zogenaamde schatkistbankieren. Bij de VATkosten van de Regio Deal is het nog niet inzetten van de projectleiderspool vooral de oorzaak van dit resultaat.

Personeelskosten (€ 74309,- voordelig)

Ook al zijn sommige posten hoger uitgekomen, is het totaal uiteindelijk lager. Hogere posten bij de diverse functies hebben vooral te maken met wisselingen van medewerkers en dat de werkzaamheden gevraagd hebben om meer capaciteit.

Afgelopen jaar zijn er nauwelijks kosten gemaakt voor opleiding en training en is extern communicatieadvies niet gebruikt.

Huisvestingskosten (€ 26.602,- voordelig)

Doordat we zowel van Provincie Fryslan (voor de ruimte die Streekkantoor Waddeneilanden bij ons huurt) een bijdrage in de huisvestingskosten krijgen als uit de VATkosten van de Regio Deal is deze voordelig uitgevallen.

Financiële administratie (€ 9.201,- nadelig)

De voornaamste stijging zit in de financiële ondersteuning. Vorig jaar is besloten deze van Terschelling over te hevelen naar Ameland middels een DVO. In deze DVO zijn meer uren afgesproken die nog niet meegenomen waren in de begroting. Daarnaast zijn er meer uren gemaakt door de tijdelijke dubbele capaciteit (Terschelling en Ameland) en het opzetten van een nieuwe administratie.

Organisatiekosten (€ 3.020,- nadelig)

Deze is nadelig vanwege het organiseren van de bijeenkomst voor de raden en de medewerkersbijeenkomst van de vijf eilanden. Doordat gekozen is om ook een avondprogramma te organiseren voor de raden zijn de hotelovernachtingskosten hoger dan begroot. Dit jaar werd, sinds een aantal jaren, weer een medewerkersbijeenkomst georganiseerd waarbij het doel was er een inspirerende en inhoudelijk aantrekkelijke dag van te maken. Ook de tweedaagse van de DR is hoger uitgevallen dan begroot omdat dit werd vormgegeven en begeleidt door een externe adviseur. De inhuur van professionele sprekers en workshopsbegeleiders heeft geleid tot een overstijging van de kosten.

Governance Wadden (€ 565,- nadelig)

De bijdrage voor het Omgevingsberaad Waddengebied en Werelderfgoed waren iets lager, maar door de hogere bijdrage van het Deltaprogramma Waddengebied komt deze hoger uit dan begroot.

Onvoorzien (€ 5.470,- voordelig)

Er zijn diverse zaken onder deze post geboekt zoals nog af te boeken posten waardoor de balans weer aansluit op de administratie, een vrijval van het project Duurzame Wadden en een naheffing voor BTW door de belastingdienst.

Rechtmatigheidsverantwoording

Verantwoordelijkheid dagelijks bestuur

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium. In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het dagelijks bestuur toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd. Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door het algemeen bestuur vastgestelde kaders zoals de begroting en verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 25.377.

Oordeel

Het dagelijks bestuur is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2024

Volgt later

Bijlage

Wet normering topinkomens

Naam	K. Praamstra
Duur dienstverband	1-1-24 tm 31-12-24
Beloning	€ 90.884,96
Beloning betaalbaar op termijn	€ 20.631,32
Totaal	€ 111.516,28
Individueel maximum	€ 233.000

De omvang van de functie is 28,8 uur per week. Het gehele jaar bleef de totale bezoldiging onder de geldende WNT-norm. Er is geen sprake van bezoldiging uit nevenwerkzaamheden of uit werkzaamheden bij gelieerde instellingen) of van een fictieve dienstbetrekking.

Samenstelling besturen

Dagelijks Bestuur, samenstelling van 1-1-24 tm 31-12-24:

	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiermonnikoog
Naam	M. Pol	M. Schier	R. Cazemier	L.P. Stoel	I. van Gent
Functie	Lid DB	Lid DB	Lid DB	Lid DB	Lid DB

Algemeen Bestuur, samenstelling vanaf 1-1-24 tot 8-5-2024

	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiermonnikoog
Naam	M. Pol	M. Schrier	R. Cazemier	L.P. Stoel	I. van Gent
Naam	C. Hooijschuur	R. de Jong	G. van Essen	P. IJnsen	J. Hagen
Naam	R. van de Belt	M. Vellinga-Beemsterboer	J. Hoekstra-Sikkema	T. Faber	I. Zonneveld
Naam	R. Kieft				

Algemeen Bestuur, samenstelling van 8-5-24 tm 31-12-24:

	Texel	Vlieland	Terschelling	Ameland	Schiermonnikoog
Naam	M. Pol	M. Schrier	R. Cazemier	L.P. Stoel	I. van Gent
Naam	C. Hooijschuur	R. de Jong	B. Wassink	P. IJnsen	J. Hagen
Naam	R. van de Belt	M. Vellinga-Beemsterboer	D. Ruige	T. Faber	I. Zonneveld
Naam	R. Kieft		A. Goldhoorn		